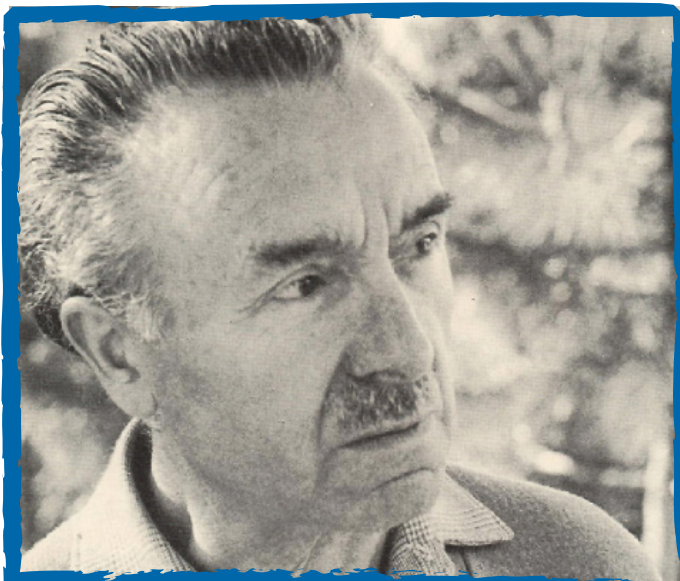

fent història:

Freinet, en l'obra *Essai de psychologie sensible* (1950) resumia amb una expressió contundent l'essència de la teoria en què es basen les seves tècniques pedagògiques: “no es pot obligar un cavall que no té set a beure”. L'escola serveix per aprendre, però l'aprenentatge no es pot fer mitjançant una intervenció externa a l'alumne, sinó que ha de provenir del mateix alumne.

Célestin Freinet va néixer el 1896 a Gars, una petita població muntanyosa situada als Alps Marítics francesos. Les seves activitats principals eren la pastura de bestiar i els treballs del camp. Aquestes experiències de joventut van ser, com escrivia la seva esposa Élise Freinet (1977), el leitmotiv de la seva experiència educativa. Freinet és considerat l'impulsor del mètode de renovació pedagògica dins el marc del moviment anomenat “Escola Nova”. Mestre als 18 anys, la Primera Guerra Mundial li va impedir incorporar-se a les tasques docents en finalitzar els estudis, va ser enviat al front i el 1916 va resultar ferit. Durant el període de convalescència va descobrir els textos de Marx, Engels i Lenin; la lectura va inspirar les directrius del seu “materialisme escolar”, mètode de pedagogia popular que va posar en pràctica a partir de la seva in-

corporació a l'ensenyament públic el 1920 com a mestre de primària. El 1928, Freinet va crear la Cooperative de l'Enseignement Laïc (CEL) i el 1932 va abandonar l'ensenyament públic per crear una escola privada prop de Vence, on va poder aplicar les seves propostes pedagògiques. Per coordinar el treball pedagògic i didàctic va impulsar la creació de l'Institut Cooperatif de l'École Moderne (ICEM) i, el 1958, amb l'objectiu de coordinar el moviment a escala internacional, va fundar la Federació Internacional de Moviments d'Escola Moderna (FIMEM).

Per entendre la filosofia de Freinet cal conèixer, abans de res, la seva

personalitat excepcional: era un home amb un gran sentit de l'organització i una tenacitat tranquil·la, encuriósit per les novetats tecnològiques, cordial, i amb un gran amor per les persones. De fet, la seva dedicació al poble i a la justícia social és el que el va empènyer a formular la seva proposta educativa i a concebre la seva acció pedagògica com un alliberament intel·lectual de la classe obrera.

Influenciat pel vitalisme filosòfic de Henri Bergson, Freinet va fomentar, a la seva escola de Vence, les pràctiques naturalistes basades en la higiene natural i en un programa dietètic. L'educació natural s'estructurava al voltant de la vida i de les activitats del nen, posant en pràctica una sèrie de tècniques originals basades en un conjut de principis com la **motivació**, l'ex-

pressió i la **socialització**. Freinet va desenvolupar les seves tècniques basant-se en tres principis que buscaven que el nen fos responsable del seu aprenentatge: la **llibertat d'expressió**, la **vida en cooperació** i la **vida participativa**, que alhora servien per respectar els coneixements bàsics que tenien els alumnes.

Les tècniques d'ensenyament es proposaven segons l'edat de l'infant, la seva maduració i les seves necessitats. Freinet definia les "tècniques" com un conjunt d'instruments, materials i procediments didàctics que han d'ajudar l'alumne en el seu procés de formació (no són tècniques estàtiques, sinó que es poden modificar depenent de les necessitats del grup per tal que ajudin a l'aprenentatge sempre i quan es desenvolupi una pedagogia pràctica i cooperativa). Els instruments primordials en la seva pedagogia eren l'estudi del medi, la impremta, el diari i la correspondència.

Entre les tècniques que va desenvolupar Freinet trobem el text lliure, el diari escolar i la correspondència interescolar com a mitjans de comunicació amb l'escola, amb l'entorn familiar i amb altres escoles. En l'àrea de la matemàtica proposava tècniques com els fitxers autocorrectius, els geoplans i els materials manipulatius com el treball amb escales, amb croquis i amb plans.

Célestin Freinet va introduir el mètode natural d'aprenentatge, que permetia a l'infant aprendre a l'escola com aprendria en la vida. Aquest mètode està basat en el **tempteig experimental** (eliminant al màxim la memòria), l'**interès**, la **responsabilitat**, l'**esforç** i l'**amor pel treball**. El tempteig experimental parteix de les aproximacions successives i de l'assaig-error, de manera que Freinet va impulsar un mètode centrat en l'acció del nen per fomentar que el nen **desenvolupi la seva intel·ligència i amplii els seus coneixements a través de l'exploració lliure i de l'experimentació**, és a dir, que aprengui a llegir llegend, a dibuixar dibuixant, etc.

El mètode natural de Freinet és un mètode actiu que afavoreix la socialització a través d'un ambient natural i del desenvolupament d'unes tècniques específiques. El treball comú que duen a terme els alumnes comporta una coordinació d'idees i projectes que afavoreix el treball col·laboratiu i que dóna lloc al cooperativisme. Freinet també va establir amb els mestres una cooperativa de mitjans i persones per tal que enfrontessin plegats els seus problemes; d'aquesta manera els mestres aprenien cooperativament a transformar l'escola: van trencar amb l'estructura tradicional de classe (tenien una sala d'ús comú, diversos tallers i una biblioteca) i van establir comunicacions amb les famílies a través de la revista escolar.

Célestin Freinet era un gran seguidor de Maria Montessori i va seguir els seus passos per definir el paper de l'educador. L'educador ha de despertar l'interès de l'alumne per tal que hi hagi un autèntic aprenentatge. L'interès, al mateix temps, està basat en la necessitat, el significat, el sentit i el valor del que fa el nen. L'educador pot intervenir per guiar els infants a conèixer altres activitats, però mai les ha d'imposar, ja que (per Freinet) el nen ha de treballar en un ambient lliure i quotidià. L'educador també ha de fer l'anàlisi de les formes de treball per organitzar i conduir activitats de grup, atendre els alumnes de manera diferenciada i establir un ambient d'ordre a l'aula.

En resum, l'educació ha d'anar lligada amb la vida, no ha de ser una fórmula d'escola, i per aquest motiu Célestin Freinet se centra més a proposar exercicis vinculats amb la vida quotidiana i a treballar artesanalment. L'educador ha d'entendre que la seva funció principal se centra a orientar el grup i a vetllar per una educació d'autoaprenentatge i d'autocorrecció.